

Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Brabant heeft een sterke, innovatieve, open, internationaal concurrerende en verbonden economie. Dat is mede de reden voor onze hoge welvaart en het feit dat ons bedrijfsleven innovatief en concurrerend kan zijn. Geopolitiek gezien ziet de wereld er anders uit dan een paar jaar geleden. We zien schuivende machtsverhoudingen en de verwachting is dat grootmachten vaker botsen op het vlak van politiek, economie, defensie en energie. Dat zet het wereldwijde open economische systeem steeds meer onder druk. Als provincie hebben we niet zozeer directe invloed op de macro-economische ontwikkelingen en de geopolitieke verhoudingen in de wereld – de val van het kabinet Schoof-I heeft overigens ook niet bijgedragen aan het verkleinen van onzekerheden en versnellen van transities. Wel hebben we enigszins invloed op de economische randvoorwaarden in Brabant, zoals arbeidsproductiviteit, kennis en onderwijs, fysieke en digitale infrastructuur, efficiënt inzetten en hergebruiken van grondstoffen en toegang tot kapitaal. Daarnaast zetten we onze middelen en capaciteit in op (strategische posities op technologische) innovaties, initiatieven en projecten die aan de ene kant bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen (missiegedreven) en die aan de andere kant het verdienvermogen van de toekomst van Brabant en Nederland veiligstellen.

We hebben als provincie in het tweede en derde kwartaal doorgepakt in de effectuering van de Uitvoeringsagenda Economie, Kennis & Talentontwikkeling 2024-2027 'Onderweg naar een toekomstbestendige economie'. Zo hebben we (opnieuw) subsidie beschikbaar gesteld voor doorbraakprojecten met ingrijpende impact op de transitie van lineaire naar een circulaire economie en is de vierde subsidieregeling MKB-innovatiestimulering topsectoren Zuid-Nederland van kracht. Daarnaast zijn we samen met Brabantse gemeenten, de BOM en de triple-helixorganisaties gestart met zogenaamde Brabant Coaches, die ondersteuning bieden aan ondernemers op een breed terrein van digitalisering en AI, circulair ondernemen, cyberweerbaarheid tot arbeidsproductiviteit. Verder hebben we met het ministerie van Economische Zaken van Baden-Württemberg een Memorandum of Understanding ondertekend, dat onze langdurige samenwerking op het gebied van bedrijfsleven, technologie en innovatie officieel bezegelt. Versterkende samenwerkingen op gebied van waterstoftechnologieën, batterijtechnologie en life sciences tussen Duitse en Brabantse bedrijven, onderzoeksinstituten en publieke stakeholders zijn daarvan enkele voorbeelden. Tevens hebben we de interregionale samenwerking rond innovatieve projecten gestimuleerd en gefinancierd via 'VInnovate' (opgesteld door regio's binnen het Vanguard Initiative; een alliantie van de meest geavanceerde industriële regio's in Europa), en hebben al drie Brabantse bedrijven daadwerkelijk subsidie ontvangen. Bovendien hebben we een succesvolle netwerkbijeenkomst georganiseerd met 120 aanwezige (Brabantse) partners en collega's onder de noemer 'Brabant vooruit: economische kansen in tijden van verandering'.

Verder staat de Nederlandse economie voor de dubbele uitdaging om de (arbeids)productiviteit te verhogen én tegelijkertijd duurzamer te worden. Zonder deze aan elkaar te verbinden is onze economie minder toekomstbestendig. Rabobank berekende in juli jongstleden dat regio Brainport Eindhoven beide weet te combineren en daardoor samen met Groot-Amsterdam een hoog duurzaam verdienvermogen heeft. Bedrijven in deze regio's zijn hoogproductief (samen zijn ze verantwoordelijk voor bijna de helft van de productiviteitsgroei in Nederland) en verder in de transitie naar een duurzame economie. Ook Midden-Brabant behoort tot de koplopers en loopt met name voorop in de transitie naar een duurzame en inclusieve economie. In Noordoost-Brabant loopt deze transitie wat achter – het kent relatief weinig koplopers en veel achterblijvers – tegelijkertijd kende de regio in de afgelopen jaren een sterke productiviteitsgroei. West-Brabant heeft op haar beurt ook weinig koplopers, maar juist ook weinig achterblijvers in de transitie en kent het tevens nog een opgave om de productiviteit te verhogen. We blijven aandacht houden voor de toekomstbestendigheid van onze Brabantse regio's en economie.

Wat willen we bereiken?

Brabant is een vooraanstaande speler in het Europese innovatiesysteem

Indicatoren:

- We streven naar een structurele top-15 notering in de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie in 2030

Indicator	2025	2026	2027
We ondersteunen per jaar 200 kleine of middelgrote MKB'ers (op basis van de MIT-regeling samen met het rijk) die werken aan innovatie voor nieuwe producten, diensten of productieprocessen	200	200	200

Momenteel (laatste meting 2025) bezet Brabant plek 26 met 146,2 punten (waar we in 2022 nog op plek 25 (139) stonden en in 2021 op plek 36 (137,3)).

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren en faciliteren van het Brabantse MKB om innovatieve producten op de markt te brengen die bijdragen aan (een van de) vijf missies of de ontwikkeling van sleuteltechnologieën

Indicator	2025	2026	2027
We ondersteunen per jaar 200 kleine of middelgrote MKB'ers (op basis van de MIT-regeling samen met het rijk) die werken aan innovatie voor nieuwe producten, diensten of productieprocessen	200	200	200

De MIT is een regeling samen met het Rijk. Voor 2025 is voor MIT Haalbaarheids-projecten de verwachting dat er 168 projecten worden ondersteund. T.a.v. MIT R&D-projecten, openstelling heeft een looptijd t/m 16 september en is dus nog niet bekend hoeveel aanvragen er worden ingediend. Het Rijk overweegt vanaf 2026 te bezuinigen op deze (R&D-)regeling. Als dit doorgaat, zal dit effect hebben op het kunnen behalen van de doelstelling.

Mogelijk maken en stimuleren van doorbraken en toepassingen van nieuwe technologieën door de ontwikkeling van nieuwe Brabantse coalities en de uitbouw van bestaande coalities

Indicator	2025	2026	2027
In 2027 hebben we voor alle missies technologische doorbraken en nieuwe toepassingen (mede) mogelijk gemaakt met nieuwe coalities	2	3	2

De verdieping van de innovatiecoalitie Nucleaire energie voor de toekomst is gerealiseerd met het project PROMOSA (Pilot for supporting Molten Salt technology demonstration). De innovatiecoalitie Brabant House of Cyber wordt met partners opgewerkt en na verwachting dit najaar gelanceerd.

We organiseren internationale innovatie samenwerkingen

Indicator	2025	2026	2027
Aantal bedrijven en kennisinstellingen die actief betrokken zijn bij door ons georganiseerde internationale ontmoetingen.	100	100	100

In de eerste helft van het jaar zijn ongeveer 50 bedrijven actief betrokken en gezien de geplande activiteiten in tweede helft van 2025, wordt het aantal van 100 bedrijven, die actief betrokken zijn, naar verwachting wel gerealiseerd.

Wat willen we bereiken?

Brabant heeft internationaal een uitstekende economische concurrentiepositie.

Indicatoren:

- We streven naar een top-15 notering in de Regional Competitiveness Index van de Europese Commissie in 2030.
- % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar (BBV-verplichte indicator)

De laatste index die gepubliceerd is (maart 2023) is die van 2022 en daar staat Brabant op de 4e positie met 140,6 punten. Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2019, toen Brabant nog plek 20 (137,6) bezette.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inspelen op uitdagingen en belemmeringen voor het Brabantse vestigingsklimaat

Indicator	2025	2026	2027
We hebben voor drie schaarstevraagstukken, strategische perspectieven ontwikkeld en geïmplementeerd.	2 ontwikkeld	1 ontwikkeld	3 geïmplementeerd

Er wordt gewerkt aan een schaarsteperspectief over ruimte. Deze wordt einde van het jaar opgeleverd, zodat input van de ruimtelijke visie van het Rijk en het adviesrapport Regionale Meerwaarde van BrabantAdvies hierbij betrokken kunnen worden. Met het tweede strategische perspectief is nog niet gestart en is het de vraag of deze aan het einde van het jaar gereed zal zijn.

Ontwikkelen, benutten en behouden van voldoende talent op alle niveaus

Indicator	2025	2026	2027
We hebben onze aanpak om afgestudeerden te behouden voor het Brabantse MKB in tekortsectoren herijkt en geïmplementeerd.			

Naar verwachting wordt in het najaar een eerste uitrol gerealiseerd van onze aanpak.

Versterken van het fundament van de Brabantse data-economie, door inzet op de datamaturiteit van het stuwend MKB, het opleiden en behouden van datatalent, het verbeteren van de digitale infrastructuur en het verhogen van onze cyberweerbaarheid

Indicator	2025	2026	2027
In 2027 zijn 1.000 innovatieve MKB-bedrijven geadviseerd en begeleid over digitale transformatie en andere transitithema's	250	250	250

Sinds begin 2025 zijn in alle regio's Brabantcoaches gestart. In de eerste helft van 2025 zijn 95 bedrijven geadviseerd. We verwachten dat de coaches na deze aanloopperiode een inhaalslag maken en het aantal van 250 in 2025 alsnog gerealiseerd wordt.

Wat willen we bereiken?

In de Brabantse samenleving plukt iedereen de vruchten van economisch succes.

Indicatoren:

- We streven ernaar om in 2030 op de CBS-indicatoren voor brede welvaart 'bbp per hoofd bevolking' en 'Opleidingsniveau' beter dan wel gelijk te scoren ten opzichte van 2020 (startdatum Beleidskader)
- % bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid) (BBV-verplichte indicator).

Het bruto binnenlands product (bbp) per hoofd van de bevolking in Brabant is in 2023 (laatst bekende cijfer) gestegen tot €54.500, waar dat in 2020 nog €49.700 betrof. Het opleidingsniveau is in 2023 ten opzichte van 2020 gestegen. Tegenwoordig heeft in Brabant 31,5% HBO of WO als hoogst behaald onderwijsniveau (in 2020 was dat nog 29,9%). Terwijl hoogst behaald onderwijsniveau van Havo, VWO en MBO2-4 nagenoeg gelijk is gebleven 41,7% in 2023 t.o.v. 42% in 2020.

Wat gaan we daarvoor doen?**Verhogen van de welvaartsniveaus in alle Brabantse regio's door de kracht van de ene regio te verbinden aan de andere regio**

Indicator	2025	2026	2027
-----------	------	------	------

We hebben met de regio's afspraken gemaakt en een aanpak ontwikkeld die ervoor zorgt dat we meer hoogwaardige industrie voor Brabant behouden.

Afspraken
gereed

Aanpak
gereed

In
uitvoering

Met het Ruimtelijk-Economisch Handelingsperspectief (REH) is een eerste gezamenlijke basis gelegd voor regionale afstemming en benutting van onderlinge kracht. Concrete afspraken over behoud/versterking hoogwaardige industrie volgen in 2026.

Opstarten en/of uitvoeren van projecten gericht op innovatie in de zorg en/of preventie (bijdrage programma EKT aan Beleidskader Gezondheid)

Indicator	2025	2026	2027
Aantal projecten	1	1	1

De inzet vanuit EKT is gericht op het stimuleren van innovaties in de zorg met als doel gezondheid op langere termijn te verbeteren. Via de innovatiecoalities Regeneratieve geneeskunde (Regmed) en medische technologie (Medtech) zijn projecten en interventies gerealiseerd die bijdragen aan betere zorg en gezondheid in Brabant. We stimuleren innovaties rondom medicijnontwikkeling door aandeelhouderschap en ondersteuning van de doorontwikkeling van Pivot Park. Met datadeelprojecten ihkv BrabantRing werken we aan goede, snelle en veilige zorg op afstand.

Wat willen we bereiken?

De Brabantse economie is verregaand circulair.

Indicatoren:

- Het gebruik van niet-vernieuwbare grondstoffen is volgens de landelijke afspraken met 50% verminderd in 2030.

Het Rijk heeft geconcludeerd dat deze indicator erg moeilijk te monitoren is en werkt daarom aan een herziening van deze doelstelling. Als provincie hebben we ook ondervonden dat het meten van grondstofgebruik uitdagend is en daarom volgen we dat traject met interesse. De data die wel beschikbaar is lijkt te wijzen op een recente daling van grondstofgebruik in Brabant, maar het is niet duidelijk of dat genoeg zal zijn om de doelstelling voor 2030 te halen. Naast onze inspanningen zal daarvoor meer nodig zijn van andere partijen, zoals het Rijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Reduceren van het gebruik van primaire grondstoffen

Indicator	2025	2026	2027
-----------	------	------	------

In 2027 is de ketenaanpak in de maakindustrie in uitvoering gebracht voor prioritaire productgroepen (kapitaalgoederen): semicon, machinebouw algemeen.

We hebben diverse projecten/activiteiten uit de Uitvoeringsagenda uitgevoerd of in ingang gezet (zoals bijv. de Subsidieregeling Doorbraakprojecten, de ontwikkeling om te komen tot 2 Innovatiecoalitie's).

Ontwikkelingen en onzekerheden

Als onzekerheden zijn zeker aan te merken:

- Geopolitieke ontwikkelingen, inclusief aangekondigde importheffingen
- Een wedloop om kritieke technologieën en grondstoffen en kwetsbare bevoorradingslijnen
- Marginalisering van potentiële cofinanciering voor innovatie en industrie ten opzichte van vorige bestuursperiode (zoals NGF)
- Financiële situatie bij Brabantse gemeenten
- I.v.m. afhankelijkheid derden geldt voor subsidiebeschikkingen m.b.t. MKB, Innovatiecoalities, campussen, Talentontwikkeling en DataEconomie dat het onzeker is of (alle) subsidiebeschikkingen nog in 2025 gerealiseerd kunnen worden of dat deze doorschuiven naar begin 2026
- Europese Programma's/MIT; M.b.t. EFRO-bijdrage, Europese programma's en MIT gaan we v.w.b. cofinanciering (Europese) programma's, uit van de subsidieplafonds van de opengestelde regelingen. De daadwerkelijke (beschikkingen van deze) projecten kunnen natuurlijk lager uitvallen of later plaatsvinden ook hierbij zijn we afhankelijk van derden.

Financieel overzicht programma Economie, Kennis en Talentenontwikkeling

Bedragen x € 1.000			
5. Economie	Begroting t/m wijz. 4	Wijziging 5	Begroting t/m wijz. 5
Lasten	59.553	34.417	93.970
Baten	7.220	30.095	37.315
Saldo baten en lasten	52.333 N	4.322 N	56.655 N